

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Nicolai Alardi, Pastoris Steinbeccensis, Bibliotheca Harmonico-Biblica

Alard, Nicolaus

Hamburgi, MDCCXXV

VD18 10490701

Caput II. De Origine & Causis Antilogiarum.

urn:nbn:de:gbv:45:1-17504

nicis indubitatis occurrentes, concoquere, tamen cum ad Judith, Estheris, Macchabæorum &c. libros accedamus, ita moroso esse stomacho, ut manifestis scatere falsitatibus & Antilogiis clamitemus. Responsum illis est à Theologo præstantissimo, B. D. *Christ. Kortbolto*, in tract. de Canone Scripturæ sacre, Cap. XI. §. X. cum quo & nostro capiti primo finem sic imponimus: *Quemadmodum, si quid dicatur in libris indubitato Canonicis, præcipue attendimus, QUIS dicat: ita cum in ceteris istis controversis aliquid dicitur, attendimus, QUID dicatur.*

CAPUT II.

De Origine & Causis Antilogiarum.

I. **C**ausæ Antilogiarum Biblicarum triplicis potissimum sunt generis: dantur aliæ *ex parte Dei*, aliæ *ex parte Scripturæ*, aliæ *ex parte hominum*; de quibus sigillatim nobis jam agendum erit. Et quidem quod ad illas spectat, propterea benignus Deus non protinus ex nuda lectione omnia in scripturis comprehensa, intellectu facilia & clara nobis esse voluit, ut socordiam nostram excitet, utque multis adhibitis vigilis ita ex iis utilitatem capiamus. Ut plurimum namq; ea, que cum labore & investigatione acquiruntur, altius menti nostræ inhaerent: que vero citra difficultatem parantur, ea velocius ex animo nostro avolant. Ita *Chrysostomus* Homil. XXXII. in Gen. 253. ex versione *Suiceri* Thes. Eccl. tit. ἐμπήγνυμι. Conf. tit. γεφύη pag. 796. ubi

ubi ex *Theodoreto*, *Clemente Alexandr.* *Basilio M.* &c. plures adducit causas, quibus jungendæ sunt, quas *Augustinus*, *Gregorius M.* & *Sixtus Senensis*, teste *Walthero*, Harm. Bibl. L. I. C. II. §. 13. suppeditarunt. Has ipsas B. D. *Jo. Olearius* in Collegio Biblico Mst. de insolubilibus, ut vocant, Scripturæ S. modernis Antiscripturariis opposito, in ordinem redegit & auxit. „Causæ, inquit, *remotivæ* sunt: 1.) *Veterni excussio*; ut à deterioribus, minusque aut utilibus aut necessariis studiis mens nostra avocetur. 2.) *Supercilii humani abjectio*; ut humana edometur superbia, cum assequi & intelligere se scripturas omni ex parte non posse, intelligit. 3.) *Fastidii abstersio*, ut omne in isto Scripturarum S. epulo absit fastidium. *Positivæ* sunt: 1.) *Religiosi timoris atque reverentiæ erga literas sacras incussio*, ut suus Scripturæ S. honor, sua maneat *Autoritas* &c. 2.) *Exsuscitatio ad ardorem in orando, diligentiam in legendo & meditando* &c. 3.) *Desiderii alterius vitæ ingeneratio*, ubi non amplius ex parte cognoscemus & ex parte prophetabimus; sed, quod imperfectum est, tolletur, & cernemus omnia coram, non per speculum aut per ænigma. I. Cor. XIII. 12. I. Joh. III. 2.

II. „Multa, sic pergit *Olearius*, in scripturis esse intellectu difficilia & propemodum insolubilia, arguit non modo *Mysteriorum Fidei* ὑπὲρ νοῦν, ὑπὲρ λόγον, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν κατάληψιν positorem profunditas; sed & vel maxime, quoad præsens argumentum, rerum à nobis longif-

„ sine remotarum historia, quæ suorum licet tem-
 „ porum atque locorum hominibus, queis cir-
 „ cumstantiæ singulares historiæ toti lucem afful-
 „ gentes, cognitæ ac perspectæ erant, satis claræ
 „ fuerint; nobis tamen, illarum notitia destitutis,
 „ non possunt non difficultatem quandoque & ob-
 „ scuritatem parere. Sermonem etiam Scriptu-
 „ ræ alicubi obscurum esse, præter phrasium sin-
 „ gularitatem ex idiotismo vel Hebraico, vel Hel-
 „ lenistico fluentem, ostendunt figuræ, quibus
 „ scatent, & varietas sensus, quo interdum verba
 „ & loquendi genera à diversis interpretibus acci-
 „ pi possunt.

III. Idem MSt. Olearianum distinguit porro
 causas Antilogiarum *ex parte hominum in Conge-
 nitam & vitio nostro contractas.* „ Causa nobis
 „ omnibus congenita naturalis intellectus huma-
 „ ni cœcitas est. (d) Tenebris obscuratum ha-
 „ bent intellectum omnes homines propter igno-
 „ rantiam, quæ est in natura ipsorum, propter cœ-
 „ citatem cordis eorum. Eph. IV. 18. Animalis
 „ homo non percipit, quæ sunt Spiritus Dei. I. Cor.
 „ II. 14. Sine lumine divino homo ne Jota qui-
 „ dem unum in Scripturis ex naturalibus ingenii
 „ sui viribus videre potest. Spiritus S. requiritur
 „ ad totam Scripturam & quamlibet ejus partem
 „ intelligendam. Lutherus in libro de servo ar-
 „ bitrio

(d) Conf. S. R. Jo. Fr. Buddei Instit. Theol. Mor. P. I. Cap. I.
 Sect. II. §. 23. B. Justi Christoph. Schomersi Theol. Mor.
 Cap. I. §. 12. Petr. Dan. Huessii Quæst. Alnet. Antecess.
 §. I. seq. al.

bitrio scribit: Omnes nostræ conciones non sufficiunt, ut fidem Christianam Ethnicis & Hæreticis (multo minus Atheis atque hujus generis Fanaticis aliis) persuadeamus, nisi ipse Deus Doctor accedat, & mentem eorum divino suo lumine illustret. Hoc lumen fidei est testimonium quoddam Dei, quo intus in domicilio cordis dicitur: Ita est, nihil hæsites. Verba sunt *Bellarmini* in *Lumine Fidei* p. 674. quod confirmatur exemplis *Judæorum* II. Cor. III. 13. seq. nec non *discipulorum*. Luc. XXIV. 25. seq. *Causas vitio nostro contractas* auctor dicit sequentes: 1.) Rationis, affectibus vel præjudiciis occupatæ, delirationem. 2.) Precum intermissionem. 3.) Linguarum sanctarum contemptum. 4.) Antecedentium & consequentium neglectionem. 5.) Ineptam locorum diversissimorum collationem. 6.) Historici, Personarum, locorum, temporum, consuetudinum veterum, aliarumque circumstantiarum à nobis longissime remotarum vel ignorationem, vel non satis attentam considerationem; in quibus cum B. Walthero Harmon. Bibl. L. I. C. II. per tot. ferme concordat, nisi quod hic §. 15. vocum æquivocationis & ambiguitatis sermonis adhuc mentionem faciat.

CAPUT III.

De Inventoribus seu Indicibus Antilogiarum.

I. Sententiarum in Scripturam sacram injurarum tanta est copia, ut, si in justum systema colligantur, integrum facile codicem explere

A 5

pos-